

20 ANYS DEL PROJECTE

TORNA AL GARROTXA PER NADAL

Aquest treball neix del desig d'agrair. Darrere de cada edició de Torna a la Garrotxa per Nadal hi ha persones, noms, hores compartides, idees que han pres forma i mirades que han crescut juntes. Aquest projecte és, sobretot, una obra col·lectiva.

Res del que s'ha construït durant aquests més de vint anys hauria estat possible sense el compromís i la generositat dels diferents equips directius, professorat, PAS i famílies. Han cregut en el valor educatiu del cinema, en la força del procés i en la capacitat dels joves per crear i transformar.

Sílvia Massanella, Teresa Pujolràs, Vanessa Picas, Joan Collet, Cecília Coll, Lluís Bancells, Glòria de Cruz, Assumpta Roig, Tati Corbaton, Magda Rius, Sandra Ruiz, Roser Coromina, Anna Mir, Ferran Colomer, Laura Masmitjà, Vicent Ribera, Joan Collet, Anna Riera, Albert Bramon, Jordi Antiga, Jordi Fornos, Toni Fuentes, Armand Bastardo, Pep Pérez, Marina Alegre, Laia Planella, Ferran Massegur, Martí Collelldevall, Núria Gussinyer, Ricard Expósito, Francesc Miralles, Roser Tona, Estel Albuixech, Helena López, Pere Vicenç Rovira, Glòria Rigau, Eli Regí, Laia Berenguer, Lúcia Casadevall, Quim Masoliver, Albert Ortiz, Cèlia Pasadas, Anna Garcia, Eva Subirana, Marta Puigvert, Sònia Serra, Aida Pujol, Pepo López, Dolors Torné, Carme Espuña, Albert Nogué.

També és un reconeixement a tot l'alumnat que hi ha deixat la seva empremta, amb les seves històries, les seves emocions i la valentia de compartir-les. I a totes les persones del centre que, d'una manera o altra, han fet possible que cada any la pantalla s'il·lumini.

A Xavier Rusalleda, per la seva manera d'entendre i estimar aquest projecte. El seu pas per aquí continua ressonant en tot el que fem.

In memoriam

ÍNDEX

- ✓ Introducció i Justificació
- ✓ Context educatiu en què s'ha desenvolupat, l'alumnat que hi ha participat i la temporització.
- ✓ Desenvolupament de l'activitat i metodologia
- ✓ Objectius d'aprenentatge
- ✓ Competències, continguts i sabers
- ✓ Avaluació del treball
- ✓ Impacte sobre l'alumnat
- ✓ Transferibilitat a altres centres
- ✓ Annexos

”

*La meva feina és fer que la gent
miri el món d'una altra manera*

Agnès Varda

Introducció i Justificació

“La meva feina és fer que la gent miri el món d’una altra manera”

Fem nostra aquesta afirmació de la cineasta Agnès Varda perquè creiem que defineix l’essència del projecte que aquí presentem: *Torna al Garrotxa per Nadal*. La nostra feina és, essencialment, ensenyar a mirar, a interpretar la realitat amb esperit crític, a comprendre els llenguatges que la construeixen i a qüestionar els relats que ens envolten. El nostre projecte, del que aquest any en celebrem els seus **20 anys**, ha fet que el cinema esdevingués l’eina que ens ha permès treballar aquesta mirada audiovisual de forma conscient, crítica i creativa.

Durant aquest temps, el projecte s’ha anat adaptant als vertiginosos canvis que hem viscut: la irrupció accelerada de la tecnologia, l’accés immediat a la informació a través dels mòbils i l’entrada massiva de les xarxes socials en la vida quotidiana dels joves. La imatge audiovisual ha esdevingut un llenguatge natural per a ells, un espai d’expressió, relació i identitat. I com a llenguatge, la nostra feina ha estat desxifrar-lo, entendre’n els codis i analitzar-lo, per després poder crear els nostres productes audiovisuals.

Aquesta experiència pedagògica s’ha fonamentat sempre en dos eixos essencials. D’una banda, posar en valor el **procés** que hi ha al darrere de qualsevol producció audiovisual: la idea inicial, el debat, l’escriptura del guió, la planificació, el rodatge, el muntatge i la revisió. Sovint el nostre alumnat està massa acostumat a la immediatesa a l’hora de consumir i produir contingut audiovisual. Per això, considerem important aquest procés dins un temps de reflexió i pausa. L’altra eix és situar l’alumnat al centre, fent-lo **protagonista real** de tot aquest recorregut creatiu. Són ells i elles qui decideixen, opinen, construeixen i donen forma a les històries, convertint-se no només en espectadors crítics, sinó en creadors conscients i responsables. El fet de participar junts en aquest procés, amb un objectiu final, els encoratja molt en aquesta tasca.

Al llarg d’aquestes dues dècades hem participat en diverses ocasions als Premis Educac que, per a nosaltres, han estat una manera de compartir i donar a conèixer tot el que fa el nostre alumnat a l’aula. Aquesta vegada, no hem volgut deixar passar de nou l’oportunitat de fer visible aquest projecte i, al mateix temps, ens ha donat l’oportunitat de fer una aturada i mirada retrospectiva del camí recorregut. I també de celebrar-ho. **Celebrar el poder de l’audiovisual per ensenyar a mirar, pensar i crear.**

Context educatiu, alumnat participant i temporització

Partim d'un repte que es proposa a l'alumnat de 4t d'ESO des de l'àmbit artístic a través de les matèries optatives de **Música i Visual i Plàstica**: l'organització de l'espectacle de Nadal per a tot l'alumnat del centre durant el primer trimestre del curs.

La realització d'un muntatge audiovisual és l'eix al voltant del qual gira tot el projecte. L'alumnat ha de recórrer a recursos, idees, conceptes, processos, eines, de qualsevol àmbit de coneixement per aplicar-los a la realització del seu curt.

Desenvolupament de l'activitat i metodologia

Realitzem un **stage creatiu** a finals de setembre amb l'objectiu de passar dos dies junts en una casa de colònies dedicats a elaborar propostes, realitzar activitats i a treballar en el guió. Aquesta és una iniciativa que s'ha introduït en els últims 4 anys i que ens ha donat molt bons resultats. És un bon espai per generar vincles, confiança i sentiment de pertinença abans d'endinsar-nos en el procés creatiu. A través de dinàmiques participatives, jocs creatius i activitats de reflexió, comencem a despertar la nostra creativitat.

Un cop tenim la sinopsi del curt, desenvolupar-lo comporta iniciar un procés de reflexió i documentació sobre el nostre tema, organitzar un pla de treball i realitzar un repartiment de tasques: **guió, gravació, edició, atrezzo, localitzacions, so, decoració i imatge gràfica.**

Durant el mes d'octubre l'alumnat participant, realitza diferents tasques per apropar-se i consolidar coneixements sobre el llenguatge audiovisual. L'alumnat compta ja amb un bagatge important en el món audiovisual après a 3r d'ESO. Com a material es fa servir també la visualització d'altres curts realitzats per altres alumnes anteriorment. Paral·lelament, l'equip de guió es reuneix dues tardes a la setmana per anar avançant en el desenvolupament de les trames.

Arriba el moment de la gravació que té lloc durant el mes de novembre. Moltes de les seqüències es graven fora de l'institut i també algun cap de setmana. Durant les hores de classe es fan les lectures de guió i assajos de gravació. El grau d'implicació de l'alumnat és molt gran i es fan esforços tant per part dels joves com del professorat.

El procés final d'edició sovint és una cursa a contrarellotge. Aquí s'adonen de la importància d'haver fet una bona planificació per tal de fer més àgil el procés d'edició. Una vegada més, aquí és molt important el sentit crític i el respecte envers totes les opinions a l'hora d'escollir o discriminar alguna imatge per introduir-la al curt.

Son dies intensos de feina però es respira molta il·lusió. Es realitza el tràiler del curt i es passa a totes les classes per anar creant expectació. És un dia molt esperat per tota la comunitat educativa del centre. L'equip de decoració fa tot un treball a partir de la línia argumental del curt que ocupa diferents espais de l'institut i la mateixa sala d'actes on es visionarà. També s'encarreguen de la part gràfica dissenyant el cartell i elaborant tota la decoració de la sala d'actes. Es fan 3 projeccions per l'alumnat d'ESO i Batxillerat i al vespre una per les famílies.

A cada edició, el projecte neix d'un fil argumental proposat i consensuat per l'alumnat, perquè sigui realment significatiu i connectat amb la seva realitat. Aquesta decisió compartida reforça la seva implicació i els situa com a agents actius del procés creatiu. Alhora, el paper del professorat és fonamental per donar coherència i intencionalitat educativa al relat, acompanyant les idees perquè es transformin en una oportunitat de **reflexió** i **aprenentatge**. Aquest equilibri entre llibertat creativa i orientació pedagògica és el que garanteix el valor formatiu del projecte. Al llarg d'aquests vint anys, els curtsmetratges han abordat temàtiques diverses i socialment rellevants —com el **bullying**, la **diversitat afectiva i sexual**, el **canvi climàtic**, l'**ús de les xarxes socials**, les **relacions tòxiques**, les **pors**... — convertint-les en espais de diàleg i consciència.

En tots els casos, hi han estat molt presents elements propis del món adolescent: les relacions, la identitat, l'amistat, els dubtes, les emocions i la necessitat de pertinença, que esdevenen el motor narratiu i alhora una font d'aprenentatge compartit.

A romantic scene featuring a young man and woman embracing in a field at night. They are surrounded by warm, glowing string lights that create a soft, intimate atmosphere. The man is holding the woman, and they appear to be in a moment of deep connection. The background shows some green structural elements, possibly part of a tent or outdoor structure.

”

*El cinema és una forma
d'explorar i descobrir el món,
pero també de trobar-te
amb tu mateix*

Wim Wenders

Objectius d'aprenentatge

- Creació i expressió audiovisual
- Planificació i desenvolupament d'un producte audiovisual seguint un procés creatiu estructurat (idea, guió, storyboard, rodatge, edició).
- Ús de llenguatges audiovisuals (narrativa, plans, enquadraments, il·luminació, moviment de càmera, muntatge).
- Experimentació amb tècniques digitals per a la creació d'imatges en moviment.
- Anàlisi i lectura d'imatges i audiovisuals
- Identificació dels elements narratius i expressius d'un producte audiovisual.
- Anàlisi de la funció del so i la música en el llenguatge audiovisual (com reforça la narrativa, genera emocions i defineix atmosferes).
- Sincronització de música i efectes de so amb imatges en moviment.

Competències, continguts i sabers

La realització d'aquest projecte audiovisual comporta posar en pràctica competències i sabers sempre tenint en compte que és el mateix alumnat el protagonista de tot seu procés d'aprenentatge. La presa de decisions al llarg del procés i en els resultats finals, són fonamentals per al seu aprenentatge i la seva retroalimentació. Algunes de les competències que podríem destacar són :

Analitzar produccions audiovisuals, pròpies i alienes, argumentant opinions amb respecte i sentit crític, per construir una cultura audiovisual àmplia, gaudir i generar nous coneixements. Abans de la tria del seu tema l'alumnat fa un visionat de diferents produccions audiovisuals que els serveixen com a font d'inspiració. Sovint costa posar-se d'acord amb el tema escollit però en aquest punt del procés es treballa el respecte per les opinions i propostes de la resta de l'equip

Connectar idees i coneixements, aplicant-los, donant nous sentits en projectes audiovisuals fomentant una mirada creativa. Des de l'aparició de les plataformes digitals i les noves maneres d'accedir a productes audiovisuals aquesta generació té un accés massiu al món audiovisual. Recollint moltes de les idees que tenen en el seu imaginari ens serveix per a creació d'un producte audiovisual propi.

Organitzar un projecte de manera col·laborativa, seguint un mètode de treball propi, fent valoracions per prendre decisions al llarg del seu desenvolupament. El treball en equip és bàsic per tirar endavant una producció audiovisual i aquest és un aprenentatge que de ben segur no oblidaran.

Formar la capacitat crítica, reflexiva del fet audiovisual. Ens trobem davant una generació molt acostumada a la immediatesa. Formar part d'aquest projecte els fa veure tota la feina que hi ha darrera una producció audiovisual i que explicar una història amb un missatge necessita una part de reflexió i d'autocrítica.

Emprar diverses tècniques i recursos audiovisuals per representar de forma creativa la realitat, les idees, les emocions, les vivències... Tot i que, com hem dit, podem considerar a aquest alumnat com la generació digital és molt enriquidor veure com prenen consciència del valor expressiu que pot tenir fer servir un tipus de pla o angle o adonar-se de la importància de fer una bona gravació del so.

Pel que fa les competències transversals podem dir que es treballa la **competència emprenedora** en els moments que cal prendre la iniciativa davant la idea que s'han imaginat i que volen dur a terme.

L'intercanvi d'idees i compartir responsabilitats per obtenir un objectiu comú, en aquest cas la realització del curt, en situaria dins la **competència personal, social i d'aprendre a aprendre** fomentant l'actitud cooperativa i col·laborativa.

En darrer lloc l'ús de la tecnologia, les càmeres, els micros, els programes d'edició els apropa al desenvolupament de la **competència digital**.

Avaluació del treball

Es fa una avaluació seguint un procés **continu, formatiu i compartit** que acompanya totes les fases de la producció audiovisual. No es limita al producte final —el curtmetratge— sinó que posa el focus, sobretot, en el procés: la presa de decisions, la capacitat d'organització, el treball cooperatiu, la reflexió crítica i l'evolució personal i col·lectiva de l'alumnat.

Es realitza una **avaluació** per part del professorat, una **coavaluació** entre els diferents grups de treball i també entre aquests una **autoavaluació**. Totes aquestes avaluacions es realitzen mitjançant rúbriques i tenint en compte el grau d'assoliment de les competències anteriorment exposades.

En l'àmbit de l'avaluació docent es valoren sobretot les competències relacionades amb l'anàlisi de produccions audiovisuals, l'ús del seu llenguatge i la creativitat.

La coavaluació serveix sobretot per valorar el funcionament del grup, el grau d'implicació dels diferents membres i la capacitat de transmetre el missatge proposat. D'aquesta manera s'avalua la capacitat d'argumentació i la consciència del treball compartit. També és important aquí que l'alumne aprengui a fer i rebre crítiques constructives i ho entengui sempre com una oportunitat de millora.

Per últim el procés d'autoavaluació els ajuda a avaluar el seu nivell d'implicació, les dificultats trobades i com les ha gestionat, els aprenentatges assolits (tècnics, creatius i personals) i la seva aportació al grup. En definitiva a reflexionar sobre tota la feina feta dins el seu grup de treball.

A woman with dark, curly hair is shown in profile, smiling gently. She is wearing a dark, textured sweater. The background is filled with numerous white paper flowers hanging from above, creating a soft, ethereal atmosphere. A large yellow quotation mark is positioned over the woman's face.

”

*El cinema és una eina per
donar veu a realitats
invisibilitzades.*

Ken Loach

Recursos materials i humans

El nostre institut compta amb una llarga trajectòria treballant el tema audiovisual i això fa que comptem amb força recursos materials. Es treballa amb dues càmeres SONY alfa ZV-E10, un micro de so ambient RODE i durant tots aquests anys s'ha editat amb el programa IMOVIE d'Apple tot i que aquest any hem introduït un programa nou d'edició, el Davinci. És una mica més complicat però els resultats són molt bons i s'hi han adaptat bastant bé. També es fa ús dels dispositius mòbils que cada vegada més poden gravar amb molta qualitat.

Pel que fa als recursos humans ja és tradició que el professorat s'impliqui en les tasques d'interpretació. Aquest és un fet que agrada molt l'alumnat i també una bona manera de trencar els rols del dia a dia. En alguns dels curts les famílies també han participat com a actors extres o bé han deixat convertir algun espai de casa seva en un plató improvisat. En força ocasions són també les mateixes famílies que ens acompanyen als desplaçaments amb els seus vehicles quan hem anat a gravar a llocs com Cadaqués, Portbou, Núria o ens han acompanyat al principi d'alguna ruta de muntanya. Aquesta implicació permet crear espais de relació conjunta entre famílies i escola que costa que es donguin habitualment.

Impacte sobre l'alumnat

El projecte *Torna a la Garrotxa per Nadal* creiem ha tingut, al llarg de més de vint anys, un empremta viva en la memòria tant en l'alumnat com en la comunitat educativa del centre. No es tracta només d'una activitat puntual dins del calendari escolar, sinó d'una experiència formativa que molts alumnes recorden.

Han estat moltes les generacions que han participat en el projecte i que encara avui recorden amb especial intensitat la seva experiència en el curtmètratge, destacant sobretot les setmanes prèvies de preparació, els assajos, els debats i el treball compartit. Aquest record perdurable evidencia que l'aprenentatge viscut des de l'experiència i l'emoció esdevé significatiu i transformador ja que recorden per sempre dins els seu bagatge educatiu.

Sovint alguns exalumnes venen als actes i espectacles vinculats al projecte, malgrat ja no formar part del centre. El vincle creat supera l'etapa acadèmica i reforça el sentiment de pertinença a la comunitat educativa. Al mateix temps, el projecte genera expectació en el nou alumnat: els estudiants de 1r d'ESO esperen amb il·lusió l'estrena del curt durant el Concert de Nadal, conscients que algun dia ells també en seran protagonistes.

A nivell de centre, el projecte s'ha consolidat com un **element identitari**. Esdevé un espai de trobada entre alumnat, professorat i famílies, i reforça la cohesió interna. L'estrena pública no és només la presentació d'un producte audiovisual, sinó la celebració d'un procés compartit i d'una manera d'entendre l'educació: participativa, creativa i compromesa amb la cultura audiovisual. Després de dues dècades, el projecte no només ha format alumnat en competència audiovisual, sinó que ha contribuït a construir comunitat, memòria i identitat de centre.

Com a testimoni d'aquesta petjada volem donar veu aquí a alguns exalumnes que han participat en aquesta experiència pedagògica en aquests vídeos que ens han fet arribar i que teniu enllaçats.

QUER TEN

” Per mi va ser un moment molt especial perquè després de 3 anys de veure com els alumnes voltaven pel centre amb les càmeres gravant, tenia ganes que arribés el moment de participar-hi. Quan va arribar, no em va decebre sinó que va ser una de les coses que més recordo de l'institut. ”

AINA PLANAS

”Era un esdeveniment que esperava des de 1r d’ESO i em va fer molta il·lusió formar-ne part ”

JOANA BALSALOBRE

” Sens dubte, una de les millors experiències que vaig viure mentre estudiava ESO ”

JOEL RODRÍGUEZ

” És un projecte que et dona una bona base de com podràs ser en un futur i, fins i tot, com serà la teva feina ”

JÚLIA CRIVILLÉS

”Una molt bona manera d’acabar aquesta etapa ”

FERRIOL COSTA

” Participar en aquest tipus de projectes fa que t’enriqueixis i potenciïs la teva creativitat ”

JÚLIA BAGUÉ

” Una experiència i un record molt emotiu i jo, com a actriu, valoro i respecto molt ”

Transferibilitat a altres centres

El projecte *Torna a la Garrotxa per Nadal* és plenament transferible a altres centres educatius, ja que es fonamenta més en una metodologia que no pas en uns recursos extraordinaris. Creiem que el seu valor principal rau en la concepció pedagògica: **situar l'alumnat al centre, treballar per projectes, prioritzar el procés sobre el resultat** i integrar l'**educació audiovisual** com a eina de **pensament crític i expressió creativa**.

Es tracta d'una proposta adaptable a diferents contextos, nivells i realitats educatives. El treball cooperatiu, la presa de decisions compartida, l'anàlisi crítica de referents audiovisuals i la creació d'un producte final amb projecció pública són elements que poden implementar-se amb recursos tècnics diversos, des dels més bàsics fins als més avançats. Això sí, cal ser conscient, tant per part de l'alumnat com del professorat, que amb l'horari lectiu no n'hi ha prou i s'ha d'estar predisposat a "sacrificar" hores del seu temps personal.

Com a valor afegit dir que el projecte connecta directament amb les competències clau del currículum actual —especialment la competència digital, personal i social, emprenedora i comunicativa—, fet que en facilita la integració en la programació anual de qualsevol centre.

La seva sostenibilitat al llarg de més de vint anys demostra que, amb una planificació adequada i un compromís compartit del professorat, és una experiència replicable que pot esdevenir també un element identitari i cohesionador en altres comunitats educatives.

En una societat saturada d'imatges i marcada per la immediatesa, educar la mirada esdevé una responsabilitat pedagògica fonamental. El nostre projecte ha utilitzat el cinema com a eina per fer-ho possible: no només per ensenyar a produir imatges, sinó comprendre-les, interpretar-les i dotar-les de sentit. Cada pla escollit, cada decisió narrativa, cada debat en grup ha estat una oportunitat per construir pensament crític.

Tornant a la frase amb què iniciàvem aquesta memòria, podem reafirmar que la nostra tasca docent no és només transmetre coneixements, sinó **acompanyar la construcció de mirades**. Mirades crítiques, sensibles i compromeses, capaces d'aturar-se enmig del soroll mediàtic en què viuen els nostres joves.

ANNEXOS

BE COLOUR 2006

SENTS EL NADAL 2007

EL DIA I LA NIT 2008

SOMNIS
2009

TEMPUS FUGIT
2010

CAMINS
2011

NO HO DIGUIS A NINGÚ
2012

BE BRAVE
2013

MAI SOL
2014

EFFECTE PAPALLONA
2015

FUGIR
2016

I'M BROKEN
2017

THIS IS ME
2018

L'ÚLTIM PI
2019

NÜ
2020

OVER

2021

MAI MÉS

2022

I TU QUÈ MIRES ?

2023

FAR AWAY

2024

I AM LOST

2025

RESUM DELS 20 ANYS

Professores responsables del projecte: Tona Calm i Elisa Planagumà

23ns PREMIS EDUCAC. CATEGORIA B / PROFESSORAT **INSTITUT LA GARROTXA**